

Barcelona és llibertat

written by Amàlia Bosch | 13 de juliol de 2017

La major part de la nostra societat (catalana) és conservadora. Les famílies, en general, són conservadores perquè és una de les característiques de l'ésser humà: mantenir el que li va bé i no perdre el cap amb idees que poden portar a la ruïna. En èpoques de crisi econòmica i política, o a causa de les guerres i la fam, els més decidits se'n van a buscar nous horitzons, il·lusionats per la perspectiva d'un esdevenidor més pròsper. Si no és per a ells, serà per als seus fills. L'interès a garantir la conservació de l'espècie humana provoca dues reaccions que semblen oposades, però en realitat conflueixen en el desig de perpetuació del genoma humà: mentre uns es queden per conservar el que tenen, els altres se'n van per crear noves formes de vida. Sense voler, acabem de descriure el fenomen de l'evolució.

Els que romanen agafats a les seves arrels es beneficien del que deixen enrere els més agosarats (l'aigua i les terres es reparteixen millor per tothom, s'equilibra el territori –com ho fan les aus i els mamífers–, i la feina es distribueix de manera més equitativa). Per contra, els aventurers que busquen un lloc en terra estranya, aporten nous coneixements i cultura al lloc de destí i s'arrisquen en nous projectes.

A manera d'exemple, per il·lustrar la repercussió que té en un país o regió l'arribada de persones foranes, citaré el que va passar a Catalunya als segles XV al XVII. Les epidèmies cícliques causaven moltes baixes a la població, de manera que terres i masos quedaven abandonats i oficis com paraires, mestres de cases, teixidors i comerciants veien disminuir el nombre de membres. Durant aquests anys, gascons i occitans –que s'havien empobrit a causa de les guerres de religió, les males collites i l'alta densitat demogràfica–, van emigrar a Catalunya. S'ha documentat que la meitat dels habitants de

molts pobles catalans provenien del sud de l'estat francès. La similitud de les llengües occitana i catalana facilitava la integració. L'arribada de gent nova va repercutir en un augment de la població, la reconstrucció dels masos rònecs o abandonats, la transformació de terres per al conreu i la introducció de nous cultius.

El titular "Barcelona és llibertat" l'he tret d'una entrevista feta a en Jordi, de Solsona, pel digital directe.cat, amb motiu del dia de l'Orgull Homosexual (LGTBIQ):

"Tot va canviar quan [en Jordi] va anar a la Universitat Autònoma de Barcelona a estudiar: 'la llibertat'. Un cop a la capital, Barcelona va representar 'no haver de reprimir cap dels impulsos, ni accions, ni manera de fer'. En Jordi creu que al seu poble la gent és més conservadora que a ciutat. Ell va sortir de l'armari amb només 16 anys. Abans de sortir de l'armari els companys més dominants es reien d'ell: 'per com parlava, per com reia, fins i tot alguna vegada em van tirar contra la paret o em van agredir físicament'."

Barcelona té la virtut de ser una ciutat cosmopolita, però al mateix temps conserva a l'ADN un passat polític, popular i cultural que la fa única. Des de la "meseta" tant se li ha dit que és "ciudad de ferias y congresos" (quan se li vol fer la pilota perquè no s'esbarriï el galliner), com que és provinciana. La paraula "provinciana" ve de província. Aquesta forma de divisió territorial no té un origen administratiu català, sinó que va ser imposada per Espanya per treure'n rèdit. El pastís –el formatge– es va començar a repartir al segle XIX en porcions o províncies no massa grans, de manera que era més fàcilment controlable pels governadors civils, els militars, la hisenda i els tribunals de justícia.

Entenc el Jordi, de Solsona, i els altres Jordis o Raúls o Marías Elenas que procedents de l'interior de Catalunya i altres estats, se senten lliures a Barcelona per viure la seva homosexualitat. Barcelona és oberta perquè tothom està atent

als nous corrents que arriben de fora, des del vestir, a la pedagogia, la cuina, l'arquitectura, la música, els estudis universitaris, l'energia, les xarxes de comunicació, el transport i les formes alternatives de viure i de concebre la societat. Ningú no es vol quedar enrere, per poca capacitat que tingui. És l'esperit "competitiu" soterrat que els barcelonins tenen a dins, malgrat que exteriorment no ho demostrin. Aquesta força interior que no para d'expressar-se és la que fa Barcelona –els barcelonins– tan diferent d'altres ciutats.

La gent que arriba per quedar-s'hi s'adapta aviat al tarannà i els costums de Barcelona. Això tant passava al XX com ara, al segle XXI. Als anys 1960, amb l'allau immigratòria d'Espanya, algú deia: "a veure si els catalans ens barregem amb els castellans i ens agafa una mica més de mala llet". Però veiem que no, que el dret a l'autodeterminació es defensa per la via de la raó, la democràcia i el diàleg, amb algunes *performances* que en altres llocs farien riure, però que aquí són la nostra raó de ser. Eduardo Reyes, expresident de Súmate, deia fa pocs mesos a la sortida d'un acte públic, intentant punxar-nos per treure'ns sang: "Es que los catalanes sois tan educados!" Tothom reia tímidament, sense rebatre'l, i ell movia els peus com un toro a punt d'atacar. Al meu costat, una degana de facultat universitària mostrava el seu somriure més educat i amable.

L'arribada constant de nova gent enriqueix els catalans de Barcelona i els que vénen o hem vingut d'altres punts. Les societats endogàmiques més aviat es tornen intransigents i dogmàtiques. Recordo un ceramista català, creatiu, treballador i de ment oberta que deia, planyent-se, quan parlava de la seva dona, com si ja no tingués solució: "és suïssa i calvinista!".

Els Jocs Olímpics de Barcelona del 1992 van ser un revulsiu per a la ciutat després de la llarga nit de la dictadura. Van desaparèixer les barraques de la ciutat, i les fàbriques arran

de mar –com la del gas– queien una darrere l'altra i donaven pas a la sorra per als banyistes i als passeigs per als vianants. Pocs anys després, a finals dels noranta, vaig descobrir que les platges de la Barceloneta eren les millors del món. Potser resulta una exageració dir-ho així, però és una manera de no voler ser políticament correcta quan hi ha actituds humanes totalment justificables. Els dissabtes al matí, que és quan jo solia anar-hi, hi havia dones de la Barcelona popular, de la Barcelona treballadora, de la Barcelona de la prostitució (per què no?), que es banyaven fent topless amb els seus visibles setanta i vuitanta anys ben complerts als pits. Aquesta és la ciutat que m'agrada, pensava, la de la “zona nacional” més acomodada (per damunt de la plaça de Francesc Macià), però també la de la Barceloneta, Ciutat Vella, el Carmel i Trinitat. Les dones, a partir dels Jocs Olímpics, tenien la L4 de metro per anar a refrescar-se al mar. Magnífiques, aquelles dones, que van recuperar el temps perdut del catolicisme i la dictadura, l'escola de monges i la severitat dels pares, que les domesticaven per treballar durament i casar-se, tenir fills i servir l'home.

A mi em passa com al Jordi de Solsona, que valoro la llibertat que es respira i es viu a Barcelona. Jordi, benvingut al club!